

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 18, 2023

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1789](#) 22-12-2023

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2023:1201](#) 22-12-2023

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1715](#) 08-12-2023

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2023:1074](#) 24-11-2023

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:4167](#) 14-12-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:10544](#) 12-12-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:2298](#) 05-12-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:10117](#) 28-11-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:3980](#) 28-11-2023

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:3036](#) 17-10-2023

Rechtbank

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:7536](#) 20-12-2023

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:7535](#) 20-12-2023

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2023:5278](#) 20-12-2023

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2023:8010](#) 12-12-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:12583](#) 06-12-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:18769](#) 05-12-2023

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:7023](#) 29-11-2023

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2023:7533](#) 28-11-2023

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2023:6548](#) 23-11-2023

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:7190](#) 22-11-2023

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:7188](#) 22-11-2023

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2023:6333](#) 15-11-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:10887](#) 08-11-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:7866](#) 01-11-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:17506](#) 01-09-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:13021](#) 30-08-2023

Antillen

[Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, ECLI:NL:OGEAC:2023:332](#) 15-12-2023

[Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, ECLI:NL:OGEAC:2023:331](#) 13-12-2023

[Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, ECLI:NL:OGEAC:2023:326](#) 05-12-2023

RECHTSPRAAK

Uit bevoordelingsbewustheid kan niet de wil tot bevoordeling worden afgeleid.

Echtgenoot B koopt onroerende zaken die door echtgenoot A zijn verkocht tegen een te lage waarde. Daardoor is B [belanghebbende] verrijkt en A verarmd. In cassatie volgt de Hoge Raad het hof niet in diens oordeel dat nu zowel A als B zich bewust was van de bevoordeling van B hieruit blijkt dat A diens echtgenoot B ook heeft willen bevoordelen en er sprake was van een schenking. Het hof heeft miskend dat de wil tot bevoordeling een afzonderlijk vereiste vormt voor het aannemen van een schenking en dat die wil niet louter kan worden afgeleid uit de bevoordelingsbewustheid bij degene die bevoordeelt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1715

Zaaknummer: 23/01109

Rechters: M.W.C. Feteris, J. Wortel en A.E.H. van der Voort Maarschalk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Pinbetalingen ten behoeve van bloemen voor het personeel, het leeghalen van de kamer in het verpleeghuis en het wegbrengen van de inboedel naar de kringloop dan wel het weggooien daarvan zijn geen daden van zuivere aanvaarding.

Na het overlijden van erflaatster doet de onderfde dochter A een beroep op haar legitieme portie. Zij geeft aan dat bij de berekening van de waarde daarvan rekening moet worden gehouden met haar vordering op erflaatster in verband met de ouderlijke boedelverdeling van haar vooroverleden vader. De erfgenamen van erflaatster [broer en zus B en C] stellen dat de omvang van de nalatenschap nihil bedraagt dan wel gering is. Eiseres A dient een tiental vorderingen in en stelt o.m. dat B en C de nalatenschap zuiver hebben aanvaard door zich elf maanden lang als erfgenamen te hebben gedragen voordat zij in december 2020 de nalatenschap beneficiair hebben aanvaard. De rechtbank overweegt dat zuivere aanvaarding van de nalatenschap kan worden afgeleid uit gedragingen van de erfgenaam en dat een later afgelegde verklaring strekkende tot beneficiair aanvaarding dan geen effect sorteert. Onder verwijzing naar de parlementaire geschiedenis is de rechtbank van oordeel dat het binnen vijf dagen na overlijden leeghalen van de kamer van moeder in de gesloten afdeling van het verpleeghuis door (een deel van) de inboedel naar de kringloopwinkel brengen en/of (een deel ervan) weg te geven dan wel weg te gooien, niet zonder meer een gedraging oplevert waaruit de bedoeling blijkt om de nalatenschap zuiver te aanvaarden. Daarbij komt dat uit de boedelbeschrijving voldoende blijkt dat de spullen die moeder nog in het verpleeghuis had staan van beperkte omvang waren en economisch geen reële waarde meer hadden. Dit past ook in het beeld van iemand die in een verpleeghuis verblijft op een kamer van circa 4 x 3 m. Verder heeft A zelfs geen begin gemaakt met het nader stellen en concretiseren van de aanwezigheid van waardevolle spullen. Dit had wel op haar weg gelegen. Zeker in het licht van de parlementaire geschiedenis van de wetswijziging waarin de wetgever zich geroepen heeft gevoeld te codificeren dat (meer) terughoudendheid geboden is bij het aannemen van zuivere aanvaarding door (bepaalde) gedragingen. Ook uit de pinbetalingen kort na het overlijden van moeder kan geen zuivere aanvaarding worden afgeleid. Deze betalingen zijn volgens verklaring door B en C gedaan ter uitvoering van moeders wens om na haar overlijden bloemen te geven aan personeel van het verpleeghuis. De rechtbank is verder van mening dat

de zuivere aanvaarding ook niet blijkt uit het feit dat het saldo van de (erven)bankrekening naar de eigen bankrekening van een van de erven is overgeboekt en vervolgens die (erven)bankrekening is opgeheven. De rechtbank komt tot dit oordeel omdat niet onaannemelijk is dat e.e.a. pas is gedaan nadat de nalatenschap beneficiair was aanvaard, en om verdere bankkosten te vermijden. Ook is volgens de rechtbank geen sprake van opzettelijk zoekmaken van goederen van de nalatenschap of in ernstige mate tekortschieten in de vervulling door B en C in hun verplichtingen als vereffenaars.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 22-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:7188

Zaaknummer: C/03/307197 / HA ZA 22-303

Rechters: T.A.J.M. Provaas

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ter zake van de door de legataris gevorderde afgifte van het legaat beroept de erfgenaam zich terecht op verrekening met een (openstaande) vordering op de legataris.

Erflaatster heeft haar geregistreerd partner Y [appellant] als enig erfgenaam achtergelaten en aan [geïntimeerde] X € 150.000 gelegateerd. Als verweer tegen de in eerste aanleg door X gevorderde afgifte van het legaat beroept Y zich op verrekening in verband met een vordering op X die is ontstaan als gevolg van een vermogensverschuiving tussen erflaatster en X. Het hof vindt dat X de stelling van Y niet voldoende heeft betwist en dat daarom vaststaat dat Y een vordering heeft op X die hij kan verrekenen met zijn schuld uit het legaat. De betwisting van X berust enkel op het verweer dat erflaatster de tegoeden aan hem heeft geschonken. Vanwege de bewijsopdracht van de rechtbank en de waardering van het aangebrachte bewijs is daarvan komen vast te staan dat dit niet het geval is.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 12-12-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:10544

Zaaknummer: 200.315.756

Rechters: J.H. Lieber, M.L. van der Bel en R.E. Brinkman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vanwege een mogelijke gerechtelijke vaststelling van het vaderschap hoeft de notaris het onder hem rustende restant van de nalatenschap niet uit te betalen aan de dochter van erflater.

Erflater/vader van eiseres A is in 2018 overleden zonder bij uiterste wilsbeschikking over zijn nalatenschap te hebben beschikt. Anders dan geëist meent het gerecht dat de notaris een onder hem rustend tweede gedeelte van vaders nalatenschap nog niet aan A hoeft uit te keren. Reden daarvoor is dat aannemelijk is dat de vader nog een andere dochter heeft. Hoewel de termijn van vijf jaren als bedoeld in artikel 1:207a BWC (verzachting bij postume gerechtelijke vaststelling vaderschap) is verstreken, kan niet worden uitgesloten dat in een zaak met die andere dochter zal worden geoordeeld dat het beroep van A op artikel 1:207a BWC in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. In dat geval behoort gerechtelijke vaststelling van het vaderschap toch tot de mogelijkheden.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Curaçao

Datum uitspraak: 13-12-2023

ECLI: ECLI:NL:OGEAC:2023:331

Zaaknummer: CUR20230355

Rechters: C.E.M. Nootenboom-Lock

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De A-G concludeert in zaak waarin hof oordeelde dat moeder de cautio socini inriep waardoor dochter niet erft. De Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2023:1807) volgt de A-G en wijst onder verwijzing naar artikel 81 lid 1 Wet RO het cassatieberoep af.

In cassatie op de zaak onder **ERF 2022-0284** concludeert advocaat-generaal Rank-Berenschot tot verwerping van het ingestelde beroep. Het beroep richt zich o.m. tegen de overweging van het hof dat de cautio Socini in het testament van vader de bepaling is waarin hij degene die weigert mee te werken aan verdeling van de nalatenschap, onterft. Het middel klaagt dat het hof (net als de rechtbank) is uitgegaan van de misvatting dat de in het testament opgenomen bepaling als een cautio Socini kan worden aangemerkt, dan wel dat die bepaling van toepassing zou zijn op de toedeling van alle goederen in de nalatenschap aan de moeder vanwege het in het testament opgenomen keuzelegaat. Volgens de advocaat-generaal faalt het middel bij gebrek aan belang nu noch uit de overwegingen van de rechtbank noch uit die van het hof volgt dat enig gevolg is verbonden aan het aanduiden van het relevante onderdeel van het testament als de cautio Socini of dat die benaming/kwalificatie dus dragend is geweest voor de respectieve beslissingen van de rechtbank en het hof. De advocaat-generaal stelt dat onder vigeur van het destijds (1980) nog geldende erfrecht een cautio Socini werd opgenomen wanneer de erflater aan een legitimaris meer dan zijn wettelijk erfdeel (zijn legitieme portie) naliet, echter bezwaard met een last of voorwaarde die op de gehele making rustte. Deed de legitimaris een beroep op zijn legitieme, dan ontving hij in elk geval als erfgenaam zijn legitieme portie onbezwaard en ontving hij de rest van de making ingeval geen sanctie aan het inroepen van de legitieme was verbonden eveneens als erfgenaam, zij het met de door de erflater gemaakte voorwaarde of last. Met de als cautio Socini aangeduide clausele bewerkstelligde de erflater dat de erfgenaam die ervoor koos zijn legitieme in te roepen, werd onthouden hetgeen uitging boven zijn legitieme portie. Het betreft – zo de advocaat-generaal, een klassieke cautio Socini, die ook wel wordt aangeduid als een strafbepaling die ertoe strekt de legitimaris zich van een beroep op zijn legitieme te doen onthouden. De term cautio Socini wordt echter ook wel in algemenere zin gebruikt voor clauses die ertoe strekken dat erfgenamen/legitimarissen berusten in c.q. meewerken aan de uitvoering van het testament op straffe van in de legitieme stelling of onterving. De benaming/kwalificatie cautio Socini

heeft geen betekenis gehad voor de beslissing van de rechtbank. Hetzelfde geldt voor de beslissing van het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-11-2023

ECLI: ECLI:NL:PHR:2023:1074

Zaaknummer: 23/00093

Rechters: E.B. Rank-Berenschot

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof oordeelt over de verdeling van de nalatenschappen van de in 2011 overleden ouders van partijen en de omvang van de legitieme portie in hun nalatenschappen, dit mede in verband met de overname tijdens leven door twee van hun kinderen van de boerderij van de ouders.

Partijen zijn de kinderen van vader en moeder. Na het overlijden van moeder in 2011 hebben de kinderen krachtens de ouderlijke boedelverdeling in haar testament een vordering op vader die als gevolg van diens overlijden in 2011 opeisbaar is geworden. De nalatenschap van vader is nimmer verdeeld. In eerste aanleg heeft de rechtbank de omvang van de nalatenschappen van de ouders vastgesteld (**ERF 2023-0154**) en geoordeeld over de vermeende schending van de legitieme portie. Interessant in de zeer omvangrijke uitspraak is met name de overweging van het hof over de vraag of de zussen/appellanten de boerderij tegen een te lage waarde van de ouders hebben overgenomen en daardoor zijn bevoordeeld. Het hof stelt dat het in deze zaak gaat om een in familieverband uitgeoefend landbouwbedrijf, dat de ouders altijd tezamen met de zussen geëxploiteerd hebben. De ouders hebben tot 1995/1996 de boerderij op hun naam bedrijfsmatig geëxploiteerd, terwijl de zussen tot die tijd altijd hebben meegewerkt. Na de overdracht van de boerderij hebben de zussen de exploitatie in ieder geval voortgezet tot 2006. Zij woonden ook al die tijd met hun ouders tezamen op de boerderij. Bij de bedrijfsoverdracht in 1996 hebben de ouders en de zussen zich door een ter zake deskundige laten adviseren over de te hanteren overnamesom. In het in verband met de overname opgestelde rapport staat dat de taxatie van de boerderij is verricht in verband met de bedrijfsoverdracht per januari 1995. In het rapport is verder vermeld dat sprake is van een gezamenlijke waardering, te weten door een makelaar in en taxateur van onroerende zaken tezamen met een namens de Belastingdienst/Registratie en Successie handelende rijkstaxateur. De opdracht hiertoe is gegeven door de Inspecteur der Registratie en Successie en door vader. Als waardebegrip is gehanteerd de waarde in het economisch verkeer, ten minste de waarde in verpachte staat. Bij de waardebepaling van het woongedeelte van de boerderij is vermeld: De waarde in het economisch verkeer (vrije verkoopwaarde) (W.E.V.) = de waarde in het economisch verkeer bij agrarische bestemming (W.E.V.A.B.). In de akte van levering van 30 mei 1996 is tevens een antispeculatiebeding (winstdelingsregeling)

opgenomen. Gezien het voorgaande acht het hof de in het rapport genoemde waarde, die voor akkoord ondertekend is door de rijkstaxateur, een reële waarde. Verder is naar het oordeel van het hof voor zover al sprake zou zijn van een bevoordeling niet gebleken dat de overdracht is gebaseerd op de wil tot bevoordeling uit vrijgevigheid. Het hof gaat voorbij aan de taxatiewaarde genoemd in een ander taxatierapport nu dit twintig jaar later is opgemaakt en uitgaat van een marktwaarde ten behoeve van eventuele verkoop aan derden, welk uitgangspunt een andere waarde geeft dan bij de overdracht in familieverband die hier aan de orde is.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 28-11-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:3980

Zaaknummer: 200.297.542_02

Rechters: M.E. Smorenburg, J.J.M. Van Lanen en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Volgens rechtbank erft de echtgenoot niet van erflaatster omdat met volstreckte zekerheid vaststaat dat de in het niet-gepasseerde concepttestament opgenomen onterving van hem de wil van erflaatster bevatte.

Op het tijdstip van haar overlijden was erflaatster A gehuwd met [gedaagde] B. Eisers zijn de kinderen van A uit een andere relatie. Voor haar overlijden heeft A opdracht gegeven om namens haar de echtscheidingsprocedure in gang te zetten, maar de vervolgens gegeven echtscheidingsbeschikking is door het overlijden van A niet meer ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand. Tevens is een concepttestament opgesteld waarin B als erfgenaam werd uitgesloten. Dit concept is nimmer gepasseerd, mede omdat de betreffende notaris niet tot passering overging alvorens een openstaande nota ter zake van eerder verrichte werkzaamheden was voldaan. Nadat die nota was voldaan, heeft de notaris geen contact opgenomen met A. Eisers vorderen een verklaring voor recht dat primair B de rechten worden ontzegd die hem op grond van titel 2 en 3, Boek 4 BW als echtgenoot zouden toekomen en subsidiair dat B zich schuldig maakt aan een onrechtmatige daad, dan wel in strijd handelt met de redelijkheid en billijkheid door de nalatenschap van A te aanvaarden. De rechtbank overweegt dat afwijking van het toepasselijke versterfrecht naar aanleiding van een concepttestament op grond van de redelijkheid en billijkheid mogelijk is als er volstreckte zekerheid is dat hetgeen is vastgelegd in het concepttestament overeenstemt met de uiterste wil van de overledene op het moment van overlijden. Er wordt dan voorbijgegaan aan de vormvereisten die gelden voor een rechtsgeldig testament. Eisers wijzen in dat kader op de uitgesproken en niet-ingeschreven echtscheidingsbeschikking. Ook stellen zij dat A in de veronderstelling verkeerde dat alles was geregeld met betrekking tot haar nalatenschap. Dit laatste is door meerdere verklaringen ondersteund. B heeft zijn stelling dat het testament niet is gepasseerd omdat A de scheiding niet wenste voort te zetten, onvoldoende onderbouwd. Uit het hele feitencomplex leidt de rechtbank af dat is komen vast te staan dat A haar echtgenoot B wilde uitsluiten van haar nalatenschap en dat zij overtuigd was dat zij dit al via de notaris had geregeld. Op basis van deze omstandigheden komt de rechtbank tot het oordeel dat er volstreckte zekerheid is dat hetgeen is vastgelegd in het concepttestament overeenstemt met de uiterste wil van A op het moment van haar overlijden. Gelet hierop ziet de rechtbank grond

om te oordelen dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat B zich jegens eisers op zijn aanwijzing als erfgenaam en enig rechthebbende op de goederen krachtens het wettelijk versterfrecht kan beroepen. De gevorderde verklaring van recht wordt toegewezen

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 30-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:13021

Zaaknummer: C/09/639374 / HA ZA 22-1017

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat tot de nalatenschap aandelen behoren in een bv treft het gerecht een beheersregeling op grond waarvan een van de gedaagden bevoegd is om op te roepen tot een algemene vergadering van aandeelhouders om haar tot bestuurder te laten benoemen.

In deze zaak zijn in Curaçao en Suriname al diverse vonnissen gewezen. Het gaat in onderhavige zaak om het volgende. Tot de nalatenschap van erflater behoren aandelen in een tweetal bv's. Deze nalatenschap wordt beheerst door Surinaamse erfrecht omdat Suriname de gewone woonplaats van erflater was en hij aldaar is overleden. Eiseres stelt zich op het standpunt dat tot het moment van de verdeling/toedeling van de aandelen het stemrecht op de aandelen (die tot de onverdeelde gemeenschap van nalatenschap behoren) door de deelgenoten gezamenlijk moet worden uitgeoefend. Zo ook een vonnis van de Surinaamse rechter van 7 juli 2023 waarin is overwogen dat de deelgenoten gehouden zijn tot het gezamenlijk uitoefenen van het stemrecht op de aandelen die tot de onverdeelde nalatenschap behoren. Kort en goed vordert X [een van de gedaagden] in reconventie dat het gerecht haar bij wege van een beheersregeling machtigt om het stemrecht op de aandelen uit te oefenen en haar te benoemen tot bestuurder althans haar te machtigen bestuursbevoegdheden uit te oefenen. Het gerecht stelt dat de nalatenschap wordt beheerst door Surinaams erfrecht. Maar nu een van de bv's [BV Z] in Curaçao is gevestigd, kan ieder van de deelgenoten op de voet van artikel 3:168 lid 2 BWC het gerecht verzoeken een beheersregeling te treffen. Voor dit oordeel is temeer reden nu het ontwerp van het Burgerlijk Wetboek van Suriname (Nieuw Burgerlijk Wetboek 2023) een gelijkkluidende bepaling bevat (eveneens art. 3:168). Onder verwijzing naar een *FTV*-artikel van Perrick overweegt het gerecht dat het uitoefenen van (aan de aandelen verbonden) zeggenschapsrechten een beheershandeling is, ongeacht het voorstel waarover wordt gestemd. Gelet hierop en in afwachting van de verdeling van de aandelen is het gerecht van oordeel dat er aanleiding is bij wege van voorlopige voorziening een beheersregeling te treffen, maar ook dat er redenen zijn om deze te beperken. Het gerecht bepaalt dat X overeenkomstig de statuten van BV Z bevoegd is tot het bijeenroepen van een algemene vergadering van aandeelhouders teneinde te voorzien in het bestuur van deze bv en in stemming te brengen het voorstel om haar te benoemen tot bestuurder van BV Z. De mede gevorderde benoeming van X tot (tijdelijk) bestuurder van BV Z wordt afgewezen omdat het

gerecht in eerste aanleg dienaangaande geen rechtsmacht toekomt nu de benoeming van een dergelijke bestuurder op grond van artikel 2:236 lid 1 BW geschiedt door de algemene vergadering van aandeelhouders (ECLI:NL:RBOVE:2022:1085, **ERF 2022-0140**).

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Curaçao

Datum uitspraak: 05-12-2023

ECLI: ECLI:NL:OGEAC:2023:326

Zaaknummer:

Rechters: F.G.P.M. Spreuwenberg

Wetsartikelen: CUR202303461

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst alle door een erfgenaam jegens de partner van de erflater na het einde van diens rechten van gebruik en bewoning ingestelde vorderingen af.

Uit het door echtscheiding ontbonden huwelijk van erflater A met B zijn twee kinderen geboren: eiseres [in conventie] X en haar zus Y. A woonde samen met zijn partner C [gedaagde in conventie]. A heeft zijn beide dochters tot zijn erfgenamen benoemd en partner C tot executeur. Aan C zijn ook legaten toegekend van het gebruik en bewoning van een woning en (de onverdeelde helft van) de gemeenschappelijke inboedelgoederen. X en Y hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard, C heeft de beide legaten en de executeursbenoeming aanvaard. In 2013 is C op eigen verzoek ontslagen als executeur en in 2015 zijn X en Y ter comparitie in een vaststellingsovereenkomst overeengekomen dat alle bezittingen en schulden van de nalatenschap aan X worden toegedeeld en dat de schuld van Y aan de nalatenschap en de door Y mogelijk verschuldigde erfbelasting zijn verrekend met haar erfdeel, zodat Y niets meer van de nalatenschap te vorderen heeft. In 2022 heeft C de woning metterwoon verlaten. In onderhavige procedure dient X een tiental vorderingen jegens C in. Omdat X feitelijk in België verblijft en C in Nederland, is de rechtbank bevoegd van de vorderingen kennis te nemen. Aangezien partijen hun stellingen baseren op Nederlands recht, veronderstelt de rechtbank een (stilzwijgende) rechtskeuze voor Nederlands recht. De rechtbank oordeelt o.m. dat C de stelling van X dat C zich ten onechte als erfgenaam heeft voorgedaan onvoldoende is onderbouwd, dat de evt. vorderingen in verband met hetgeen door A te veel is bijgedragen aan de kosten van de huishouding zijn verjaard, dat C in haar hoedanigheid van executeur geen rekening en verantwoording hoeft af te leggen over de periode voorafgaand aan het overlijden, dat onvoldoende is bewezen dat C een teruggave van de belastingdienst heeft ontvangen, dat X niet heeft gesteld dat de nalatenschap te gering was om de schulden van de nalatenschap uit te voldoen, dat C de hypotheekrente/gebruikersheffingen via verrekening met andere posten voor haar rekening heeft genomen, dat de vorderingen tot afgifte van diverse bescheiden en goederen worden afgewezen, dat niet is onderbouwd dat achterstallig en voor rekening van C komend onderhoud heeft geleid tot een lagere verkoopopbrengst van de woning en dat ook een vordering wegens waterschade onvoldoende is onderbouwd. De in reconventie ingestelde

vorderingen van C tot vergoeding van de vervangingskosten van de cv wordt wel toegewezen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 01-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:7866

Zaaknummer: C/02/389537 / HA ZA 21-527 (E)

Rechters: S.H.L. Baggel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof bevestigt het oordeel van de rechtbank dat een mede-erfgenaam geen afstand deed van zijn erfdeel en dat geen sprake was van rechtsverwerking.

De zaak betreft een geschil tussen partijen over de afwikkeling van de nalatenschappen van hun vader en moeder. In appèl bevestigt het hof het oordeel van de rechtbank in eerste aanleg (**ERF 2022-0124**) dat voor wat betreft geïntimeerde geen sprake is van rechtsverwerking met betrekking tot zijn onverdeelde aandeel in de nalatenschap van erflater/vader. Eveneens is het hof van oordeel dat er ook geen sprake is van afstand van recht met betrekking tot zijn overdeelde aandeel in die nalatenschap. Relevant daarbij is dat de rechtszekerheid (mede gezien de positie van crediteuren) met zich brengt dat van een zuiver aanvaarde nalatenschap geen afstand meer kan worden gedaan. De erfgenaam kan wel zijn aandeel in de onverdeelde nalatenschap aan een derde schenken, maar daarvan is in het onderhavige geval geen sprake. Uit de verklaring van erfrecht volgt dat geïntimeerde de nalatenschap van erflater zuiver heeft aanvaard, geïntimeerde is hiermee gerechtigd geworden als deelgenoot in de onverdeelde boedel van erflater. Geïntimeerde is derhalve in de rechten en verplichtingen getreden van erflater. Uit artikel 3:178 lid 1 BW volgt dat iedere deelgenoot te allen tijde verdeling van de onverdeelde boedel kan vorderen. Erflater is op 4 december 2004 overleden, vanaf die datum hadden appellanten ook zelf een einde kunnen maken aan de onverdeeldeheid. Voorts heeft geïntimeerde aan appellant sub 1 een volmacht verleend inzake de afwikkeling van de nalatenschap van erflater. Dat de nalatenschap van erflater niet is verdeeld is eveneens te wijten aan het niet handelen van appellanten. Vaststaat dat er nog steeds sprake is van een onverdeeldeheid met betrekking tot het onroerend goed X. Voor wat betreft het al dan niet tot de nalatenschap(pen) behoren van pand X overweegt het hof dat uit het gestelde niet kan worden afgeleid dat erflater enerzijds en appellant sub 1 en erflaterster anderzijds zijn overeengekomen dat de waardevermindering of waardedaling van pand X ten gunste of ten laste zou komen van appellant sub 1 en erflaterster. Het hof wijst in dat kader ook het beroep op verkrijgende verjaring van het pand af. Ook is er geen reden om van een ander tijdstip van de waardering uit te gaan dan de datum van de feitelijke verdeling van het pand. Enkel tijdsverloop is daartoe onvoldoende.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 05-12-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:2298

Zaaknummer: 200.317.073/01

Rechters: G.G.B. Boelens, A.N. Labohm en A. Zonneveld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bezwaarde wordt veroordeeld tot het opstellen van een boedelbeschrijving, tot het afzonderen van de nalatenschap en tot het jaarlijks opgave doen van de nalatenschap.

Onderhavige uitspraak heeft vooral een feitelijk karakter. Erflaatster heeft in haar testament een tweetrapsmaking opgenomen. Deze zaak gaat over de omvang van de nalatenschap en de verplichtingen van de bezwaarde tegenover de verwachters in verband met de tweetrapsmaking. De rechtbank beoordeelt diverse (kosten)posten en hun relevantie bij het bepalen van de samenstelling en omvang van erflaatsters nalatenschap. Verder veroordeelt de rechtbank de bezwaarde/gedaagde om een notariële boedelbeschrijving te verstrekken, alle gelden van het nalatenschap naar een aparte bank- of spaarrekening over te maken, opgave te doen van de nalatenschap en om een kopie van bankafschriften af te geven. Verder wordt de bezwaarde veroordeeld om jaarlijks opgave van de nalatenschap te doen op de voet van artikel 3:205 lid 4 BW.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 20-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2023:5278

Zaaknummer: C/o8/287549 / HA ZA 22-375

Rechters: D.N.R. Wegerif

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank constateert tot het bestaan van een duurzame gemeenschappelijke huishouding, maar schort het oordeel over de gevorderde huurvoortzetting op nu (vooralsnog) een huisvestingsvergunning ontbreekt.

Na het overlijden van hun moeder vorderen drie broers dat de jongste van hen [eiser 1] de door moeder gesloten huurovereenkomst mag voortzetten. Hoewel eiser 1 niet heeft aangetoond mee te betalen aan gemeenschappelijke boodschappen – de daartoe overgelegde bankafschriften van geldopnames zijn daarvoor onvoldoende nu uit die stukken niet blijkt van wiens bankrekening deze opnames zijn gedaan en deze geldopnames bovendien niet duidelijk maken waaraan het geld is besteed – heeft hij met overlegging van een op zijn naam gesteld energiecontract voor het gehuurde en overgelegde verklaringen wel aannemelijk gemaakt dat hij sinds 2016 de energiekosten voor zijn rekening nam, aankopen heeft gedaan ten behoeve van het gehuurde waaronder televisies en mediaboxen en in 2022 een verbouwing in het gehuurde heeft helpen bekostigen. Dit wijst op een zekere mate van financiële verwevenheid tussen hem en zijn moeder. Een eventueel beschermingsbewind van moeder doet daaraan geen afbreuk. Eiser 1 heeft verklaringen van diverse omwonenden, winkeliers en familieleden overgelegd waaruit volgt dat hij en zijn moeder jarenlang regelmatig samen in de buurt werden gezien en samen naar familie gingen. Daarmee is onderbouwd dat hij en zijn moeder hun vrije tijd samen doorbrachten. Dat hierbij slechts sprake is geweest van een eenzijdige zorgrelatie tussen hen heeft eiser 1 voldoende weersproken. De conclusie is daarom dat eiser 1 voldoende over het voetlicht heeft gebracht dat hij en zijn moeder een gemeenschappelijke huishouding voerden in het gehuurde. Ook acht de kantonrechter, ondanks het lage inkomen van eiser 1 in verhouding tot de huur, voldoende financiële waarborg aanwezig. Omdat de voor huurvoortzetting noodzakelijke huisvestingsvergunning ontbreekt, de kantonrechter over afgifte van die vergunning niet zelf kan beslissen en een rechtsgrond om de verhuurder tot afgifte van een huisvestingsvergunning te veroordelen ontbreekt, wordt de zaak verwezen naar de rolzitting van januari 2024 waar eiser 1 de kantonrechter zal dienen te informeren over het besluit dat is genomen op de vergunningsaanvraag alsmede over de eventueel daaropvolgende rechtsgang.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 12-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2023:8010

Zaaknummer: 0442758 CV EXPL 23-5175

Rechters: I.M. Bilderbeek

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat niet is gesteld of gebleken dat er wezenlijke schulden moeten worden voldaan, kan – anders dan gesteld – wel vaststelling en verdeling nalatenschap worden gevorderd.

Broer (gedaagde) en zus (eiseres) zijn de erfgenamen van hun moeder en twisten over de vraag of circa € 100.000 (in een achttal transacties) door moeder aan de broer met vrijstelling van inbreng is geschonken of dat dit bedrag door haar aan hem is geleend. Uit de feiten volgt dat de broer tevens tot executeur is benoemd. De rechtbank verwierpt de door de broer gevoerde niet-ontvankelijkheidsverweren [verdeling kan niet worden gevorderd want nalatenschap verkeert in de fase van de executele] omdat niet is gesteld of gebleken welke (wezenlijke) schulden door de executeur moeten worden voldaan. De rechtbank is van oordeel dat thans kan worden overgegaan tot vaststelling van de nalatenschap en (vervolgens) de verdeling daarvan. De rechtbank is van oordeel dat indien een beweerdelijk begiftigde stelt dat sprake is van een gift en diens wederpartij betwist dat sprake is van een gift, in beginsel op die wederpartij de last rust om te bewijzen dat geen sprake was van een gift (vergelijk Asser/Perrick 4 2021/253a). De rechtbank ziet geen aanleiding om van dat beginsel af te wijken. Het is aan de zus om de lening te bewijzen en de rechtbank stelt haar in de gelegenheid om bij akte nader en met stukken onderbouwd uit te werken dat sprake is van een lening waarna de broer gelegenheid krijgt om te reageren. In afwachting hiervan houdt de rechtbank iedere verdere beslissing aan.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 22-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:7190

Zaaknummer: C/03/303797 / HA ZA 22-168

Rechters: T.A.J.M. Provaas

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Nu er voldoende aanwijzingen zijn voor het vermoeden dat erflaatster op het tijdstip van testeren feitelijk wilsonbekwaam was, en eiser voldoende zwaarwegend (en spoedeisend) belang daarbij heeft, verleent de voorzieningenrechter inzage in het medisch dossier van erflaatster.

Erflaatster A is op 16 juni 2023 overleden en heeft voordat in 2021 een ziekte bij haar werd vastgesteld in 2019 en daarna in 2020 bij notaris Q een testament opgesteld. In mei 2023 heeft A door notaris S twee verschillende concepttestamenten laten opstellen. Nadat zij op 1 juni (onder medicatie) is ontslagen uit het ziekenhuis heeft A op 13 juni een van die concepttestamenten afwijkend testament opgesteld. Daarin is X, de partner van de boekhouder [Y] van A, tot enig erfgenaam benoemd. Y is tot executeur benoemd met toekenning van een loon van 10% van het vermogen bij overlijden. In onderhavige procedure vordert de broer van A inzage in het medisch dossier van A. De voorzieningenrechter neemt bij de beoordeling mede de KNMG-handreiking (en daarin vermelde jurisprudentie) tot uitgangspunt. Als A niet bij uiterste wilsbeschikking over haar nalatenschap had beschikt, zou de broer enig erfgenaam zijn. Tevens is relevant dat op grond van de (wel) aanwezige concepttestamenten aannemelijk is dat in het laatste testament ten opzichte van de eerdere testamenten sprake is van een onterving van de broer. De broer heeft dus zwaarwegend belang bij inzage als bedoeld in artikel 7:458a BW. De rechtbank stelt dat inzage alleen wordt gegeven wanneer aan de hand van voldoende concrete aanwijzingen aannemelijk wordt gemaakt dat het zwaarwegende belang mogelijk geschaad zou kunnen worden door geen inzage te verlenen. In casu betekent dit dat er concrete aanwijzingen moeten zijn voor het vermoeden dat de overledene wilsonbekwaam was ten tijde van het verlijden van het testament. Daarbij is niet vereist dat de wilsonbekwaamheid al (min of meer) vast moet staan. Of er daadwerkelijk sprake is geweest van wilsonbekwaamheid zal immers beoordeeld moeten worden. In dit geval zijn er concrete aanwijzingen – waaronder de invloed van zware pijnstillende medicatie – voor het vermoeden dat de overledene wilsonbekwaam was ten tijde van het verlijden van het testament. Ten opzichte van de in mei 2023 opgestelde concepttestamenten is het uiteindelijk verleden testament ingrijpend gewijzigd. Aan de broer wordt veel minder nagelaten en X wordt als enige erfgenaam benoemd, terwijl X in de eerdere

concepten niet voorkwam. Dit is minst genomen opmerkelijk, omdat X de partner is van Y, de boekhouder van de overledene, en zij, naar het zich laat aanzien, tot 1 juni 2023 niet voorkwam in het leven van de overledene. Wellicht dat deze feiten en omstandigheden afzonderlijk bezien op zichzelf niet voldoende aanwijzingen vormen voor het vermoeden dat sprake was van wilsonbekwaamheid op het moment van het verlijden van het testament, maar al deze feiten en omstandigheden samen, zeker in onderlinge samenhang bezien, vormen daarvoor wel voldoende concrete aanwijzingen. De omstandigheid dat de notaris kennelijk geen aanleiding heeft gezien om zijn ministerie te weigeren en de testamenten niet te passeren, weegt niet op tegen deze concrete aanwijzingen. Gelet op dit alles is voldoende aannemelijk dat de broer een zwaarwegend belang heeft bij inzage in het medisch dossier en dat dit belang wordt geschaad door de weigering inzage te geven in het medisch dossier. Dat het huisartsendossier van de overledene mogelijk ook informatie bevat die afkomstig is van derden, staat niet in de weg aan toewijzing van het volledige medische dossier, met onderliggende stukken, omdat het recht op inzage en afschrift in beginsel betrekking heeft op het gehele medische dossier. Er is onvoldoende aangevoerd om van dit beginsel af te wijken.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 28-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2023:7533

Zaaknummer: C/13/740523 / KG ZA 23-902

Rechters: R.A. Dudok van Heel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De keuze van erflaatster om contant geld in huis te hebben kan mede-erfgenaam niet worden aangerekend zodat de veronderstelling dat de mede-erfgenaam gelden heeft verzwegen zonder concrete onderbouwing geen grond is voor een verbeurdverklaring.

Partijen zijn de kinderen uit het huwelijk van de in 2017 overleden vader en de 2021 overleden moeder. In haar testament heeft moeder eiser A voor 40%, gedaagde B voor 40% en gedaagde minderjarige C voor 20% tot erfgenaam benoemd. Tevens is B tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder benoemd. De rechtbank constateert dat (enkele) gedaagden te onrechte in het geding zijn betrokken omdat er geen vordering tegen hen (in hun hoedanigheid van wettelijk vertegenwoordiger van C) is ingesteld. De rechtbank antwoordt ontkennend op de vraag of B de aanwezigheid van een tot de nalatenschap van de moeder behorend contant geldbedrag heeft verzwegen en om die reden haar aandeel in dit bedrag heeft verbeurd. De stelplicht en de bewijslast met betrekking tot de feiten en omstandigheden die worden aangevoerd ter onderbouwing van een beroep op verbeurdverklaring rusten op A. Gelet op de stevige sanctie die is verbonden aan de verzwijging dan wel verberging, moeten aan de invulling van de stelplicht en aan de levering van het bewijs hoge eisen worden gesteld. Met andere woorden: voor de toewijzing van de vordering van A is vereist dat deze wordt gegrond op concrete, vaststaande feiten en omstandigheden. Hoewel de rechtbank onderkent dat – anders dan bij giraal geld – het in kaart brengen van de besteding van contant geld over een periode van een reeks van jaren geen eenvoudige zaak is, is bij een vordering als de onderhavige geen plaats voor aannames en speculaties. Hoewel A zijn reconstructie van het vermogen van vader en moeder zo veel mogelijk heeft gebaseerd op objectieve bankgegevens, is het eindsaldo voor een belangrijk deel gebaseerd op een veronderstelling die niet gesteund wordt met concrete aanwijzingen. Er is dan ook onvoldoende grond om als vaststaand aan te nemen dat het door A gestelde bedrag aan contant geld tot de nalatenschap behoorde. A vordert subsidiair dat de rechtbank in goede justitie bepaalt in welke (mindere) mate B haar aandeel heeft verbeurd. Anders dan bijvoorbeeld bij het begroten van schade het geval is, heeft de rechtbank bij een vordering als de onderhavige niet de mogelijkheid om in goede justitie een (lager) bedrag te bepalen waarin een deelgenoot als B haar aandeel zou hebben verbeurd. De aard van de vordering staat daaraan in de weg. Terzijde merkt de rechtbank op dat zij er

begrip voor kan opbrengen, dat bij A vragen zijn gerezen over de besteding door de moeder van de in de loop van enkele jaren contant opgenomen gelden. Deze ontstane onduidelijkheid is echter inherent aan de keuze van de vader en de moeder om grote bedragen contant op te nemen en in huis te bewaren. Ditzelfde geldt voor de keuze van de moeder om een kennelijk voor A bestemd bedrag jarenlang in een geldkistje te bewaren in plaats van dat op enig moment zelf aan hem te geven. Dit alles kan B niet worden aangerekend. B heeft, net als A, immers geen invloed uitgeoefend op de wijze waarop de vader en de moeder met hun geld zijn omgegaan.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 08-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:10887

Zaaknummer: C/15/337369 / HA ZA 23-135

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het gerecht gelast opheffing van meer dan twintig jaar geleden ten laste van een inmiddels overleden erfgenaam gelegd beslag dat is gelegd op tot de nalatenschap behorende onroerende zaken.

Eiseres vordert de opheffing van beslagen die ruim twintig jaar geleden zijn gelegd op percelen die behoorden tot de onverdeelde nalatenschap van de vader van eiseres. De beslagen werden gelegd ten laste van de (inmiddels overleden) broer van eiseres op wie de beslagleggers vorderingen hadden. Ook die broer was gerechtigd in de nalatenschap van vader. Het gerecht oordeelt dat handhaving van de beslagen voor de beslagleggers geen doel meer kan dienen en veroordeelt hen tot opheffing.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Curaçao

Datum uitspraak: 15-12-2023

ECLI: ECLI:NL:OGEAC:2023:332

Zaaknummer: CUR202303746 en CUR202303747

Rechters: P.E. de Kort

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Na voorlichting ligt de keuze om een verboden BIG-beschikking op te nemen in diens testament (in beginsel) bij de testateur.

Erflaatster heeft A tot enig erfgenaam benoemd. Omdat A een BIG-beroepsbeoefenaar is, is sprake van een verboden beschikking. X maakt geen aanspraak op de nalatenschap. In deze tuchtzaak stellen klagers dat de notaris zijn ministerie had moeten weigeren bij het opmaken van het testament. De tuchtrechter gaat hier niet in mee. De notaris heeft tijdens de bespreking met erflaatster van haar begrepen dat A op incidentele basis zorg aan haar heeft verleend, maar dat het contact ten tijde van het passeren van het testament enkel op vriendschappelijke basis was. Niet is gesteld of gebleken dat de notaris aanleiding had moeten hebben om te veronderstellen dat wel sprake was van een professionele zorgrelatie tussen erflaatster en A. Daargelaten of het bestaan van een dergelijke relatie tussen erflaatster en A de notaris er in de gegeven omstandigheden op grond van artikel 4:59 BW van had kunnen of moeten weerhouden om zijn medewerking te verlenen aan de wijziging van het testament, oordeelt de tuchtrechter dat het niet op de weg van de notaris lag om (verder) onderzoek te doen naar de daadwerkelijke (zorg)relatie tussen A en erflaatster voordat hij het testament passeerde. Zoals de notaris terecht heeft betoogd, kan immers pas ná het overlijden van een testateur worden beoordeeld of de opgenomen begunstiging mogelijk in strijd is met artikel 4:59 lid 1 BW. Het oordeel over de vernietigbaarheid is voorbehouden aan de civiele rechter, waarbij opmerking verdient dat de sanctie van vernietigbaarheid ten goede komt aan de testeervrijheid. Wanneer alle belanghebbenden in de uiterste wilsbeschikking berusten, blijft deze gewoon in stand. Dat de werkgever van A heeft aangegeven dat het wat hem betreft niet acceptabel is als een van zijn professionele zorgverleners een erfenis ontvangt van een (voormalig) cliënt, maakt voorgaande niet anders. Ook het feit dat A er, om haar moverende redenen, voor heeft gekozen om de erfenis te verwerpen doet aan voorgaande niets af. Bij de beoordeling van de handelwijze van de notaris moet immers worden uitgegaan van wat aan de notaris bekend was of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn ten tijde van zijn contacten met erflaatster. Bovendien, zelfs als A zou voldoen aan de kwalificatie van artikel 4:59 lid 1 BW en de notaris zou hiervan op de hoogte zijn geweest ten tijde van het passeren van het testament, dan had dit er naar het oordeel van de kamer nog niet vanzelfsprekend toe moeten leiden dat hij zijn dienst had moeten weigeren. De keuze lag, na voorlichting van de notaris over de

mogelijke gevolgen, bij erflaatster.

Instantie: Kamer voor het notariaat in het ressort Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 15-11-2023

ECLI: ECLI:NL:TNORARL:2023:51

Zaaknummer: C/05/420298 KL RK 23-55

Rechters: A.E. Zweers, M.M.M. Oors en A.J.H.M. Janssen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Executeur heeft de door één erfgenaam gesloten huurovereenkomst bekrachtigd en is bevoegd om zelfstandig betaling van de achterstallige huur van een (mede) tot de nalatenschap behorende onroerende zaak te vorderen.

Erflaatster is overleden in 2015 en liet A, B en C als haar erfgenamen achter. Eiser X is in 2019 tot executeur in haar nalatenschap benoemd. In 2021 is erfgenaam C overleden. Erflaatster en C waren tezamen eigenaar van een onroerende zaak. C heeft na het overlijden van erflaatster de onroerende zaak verhuurd aan gedaagde Y. Die huurovereenkomst heeft X bekrachtigd. In de onderhavige procedure vordert X betaling van achterstallige huur. De kantonrechter stelt dat de gemeenschap deelgenoot is van het gehuurde (voor een onverdeeld aandeel van 50%). Tijdens de mondelinge behandeling heeft X gesteld ook op te treden namens de gemeenschap en gedaagde Y heeft zich daar niet tegen verzet. Volgens de kantonrechter is sprake van een eenvoudige gemeenschap waarbij iedere deelgenoot bevoegd is tot het instellen van rechtsvorderingen en het indienen van verzoeken ter verkrijging van een rechterlijke uitspraak ten behoeve van de gemeenschap. Nu gesteld noch gebleken is dat er een regeling bestaat die anders heeft bepaald, is X, die handelt namens de gemeenschap (de nalatenschap van de erflaatster), bevoegd om ingevolge het bepaalde in artikel 3:171 BW de gehele huurachterstand van Y te vorderen. Huurder Y wordt veroordeeld tot betaling aan de executeur van achterstallige huur en de contractuele boete.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 29-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:7023

Zaaknummer: 10227545 \ CV EXPL 22-5183

Rechters: T. Dohmen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voormalig bewindvoerder wordt veroordeeld tot vergoeding schade aan rechthebbende omdat onduidelijk is waar diens erfdeel is gebleven.

Nadat het vermogen van erfgenaam A in 2014 onder bewind is gesteld, is verzoeker X tot bewindvoerder benoemd. In 2015 is de vader van A overleden en in diens testament is X als bewindvoerder over het erfdeel van A benoemd. In 2021 is X ontslagen als bewindvoerder en is Y tot bewindvoerder benoemd. In eerste aanleg heeft de kantonrechter X, als voormalig bewindvoerder, veroordeeld tot betaling aan A van een bedrag van circa € 62.000. In beroep bevestigt het hof dit oordeel. Naar het oordeel van het hof heeft X zijn gronden van het hoger beroep, bij gemotiveerde betwisting, onvoldoende onderbouwd. Het is ook voor het hof volstrekt onduidelijk gebleven waar onder andere het geld van de door A ontvangen erfenis is gebleven. X heeft geen rekening en verantwoording afgelegd aan de kantonrechter als voorgeschreven in artikel 1:445 BW en ook niet aan A/de bewindvoerder. X heeft in het beroepschrift aangekondigd nog nadere schriftelijke bewijzen over te leggen, maar heeft dit vervolgens nagelaten. Verder is X noch zijn advocaat op de mondelinge behandeling van het hof verschenen om de vele vragen van het hof te beantwoorden. In het beroepschrift wordt verwezen naar producties, maar zonder nadere toelichting is voor het hof niet duidelijk ter onderbouwing van welke stellingen de producties dienen. Als gevolg van het niet-verschijnen is iedere toelichting op die producties achterwege gebleven. Dit komt voor rekening en risico van X.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-11-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:10117

Zaaknummer: 200.324.059

Rechters: P.B. Kamminga, K.A.M. van Os-ten Have en C.M. Schönhagen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Eiser vordert schadevergoeding van zijn voormalig advocaat omdat deze laatste jegens hem tekort zou zijn geschoten bij diens advisering bij de afwikkeling van twee nalatenschappen en de in dat kader gesloten vaststellingsovereenkomst.

Eiser A stelt dat dat zijn voormalig advocaat [gedaagde B] tekort is geschoten in zijn werkzaamheden die hij in opdracht van hem heeft verricht, c.q. dat hij tekort is geschoten in zijn dienstverlening jegens A en dat B als gevolg daarvan aansprakelijk is voor de schade die A daardoor heeft geleden. A stelt dat hij bij het sluiten van een vaststellingsovereenkomst in de nalatenschappen van erflater en erflaatster op meer recht had dan hij heeft gekregen. De rechtbank concludeert dat de slotsom is dat A uitvoerig betrokken is geweest bij de totstandkoming van de vaststellingsovereenkomst en uitdrukkelijk akkoord heeft gegeven op de finale versie daarvan met het lumpsumbedrag tegen finale kwijting over en weer ter zake van de nalatenschappen van erflater en erflaatster. Omdat in rechte niet is komen vast te staan dat er sprake is van een tekortkoming aan de zijde van B, faalt het beroep van eiser op artikel 6:74 BW. De rechtbank wijst de vorderingen af.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 15-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2023:6333

Zaaknummer: C/05/418978 / HZ ZA 23-143

Rechters: P.F.A. Bierbooms

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vordering tot opheffing van door kinderen onder enig erfgenaam van vader gelegd conservatoir beslag in verband met opeisbaarheid vordering uit nalatenschap moeder, afgewezen.

Gedaagde A en diens broer B zijn de kinderen uit het huwelijk van hun in 2008 overleden moeder en op 14 januari 2023 overleden vader X. X was ten tijde van zijn overlijden de geregistreerd partner van eiseres Y. Y is bij in 2017 verleden uiterste wilsbeschikking benoemd tot zijn enig erfgenaam, executeur en afwikkelingsbewindvoerder. Het partnerschap is op 6 januari 2023 tot stand gekomen. Na verkregen verlof heeft B op 24 januari 2023 beslag gelegd op de woning van X. In februari 2023 is Y gedagvaard door A en B in een procedure o.m. strekkend tot betaling van hun opeisbaar geworden vorderingen op X ter zake van de nalatenschap van hun moeder. In die procedure (mondelinge behandeling gepland in november 2023) vordert Y in reconventie de vaststelling van de omvang van de legitimaire aanspraken van A en B, de veroordeling van B tot betaling van circa € 45.000 en opheffing van het in januari gelegde beslag. In oktober 2023 hebben A en B een tweede conservatoir beslag gelegd op de woning, dit in verband met hun legitieme portie in vaders nalatenschap waarvan zij de niet-opeisbaarheid betwisten. Zij menen dat X feitelijk wilsonbekwaam was ten tijde van het aangaan van het geregistreerd partnerschap. In onderhavige zaak vordert Y veroordeling van A tot opheffing van diens beslag(en). De voorzieningenrechter overweegt dat gelet op de erkenning van Y dat A een opeisbare vordering van € 387.213,31 op de nalatenschap heeft en niet is gebleken dat zij in staat is om op een andere wijze zoals het stellen van een bankgarantie zekerheid voor dit bedrag te stellen, niet is voldaan aan de criteria voor opheffing. Bovendien dient Y bij toewijzing onder opschortende voorwaarde, zoals door haar gevorderd, eerst over te gaan tot betaling alvorens het beslag wordt opgeheven. Nu haar stellingen juist inhouden dat zij daartoe niet in staat is zonder opheffing van het beslag, heeft zij bij toewijzing van een dergelijke vordering geen belang zoals bedoeld in artikel 3:303 BW. Tegen deze achtergrond ziet de voorzieningenrechter geen aanleiding voor opheffing van het eerste beslag. Een belangenafweging maakt het voorgaande niet anders. Nu A heeft toegelicht geen belang te hebben bij opheffing van het tweede beslag indien haar verzoek tot opheffing van het eerste beslag wordt afgewezen, zullen de overige vorderingen eveneens worden afgewezen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 23-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2023:6548

Zaaknummer: 425657

Rechters: G.J. Meijer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst de eis in reconventie toe dat ook de overige erfgenamen in het geding worden betrokken.

Na het overlijden van vader is een ouderlijke boedelverdeling van kracht geworden krachtens welke moeder alle goederen van de nalatenschap kreeg toebedeeld. Moeder overlijdt in 2021 en heeft haar vier kinderen tot haar erfgenamen benoemd, en twee van hen tot executeur/afwikkelingsbewindvoerder. Bij gebreke aan een ruimschootstoereikendverklaring is de executele geëindigd nadat enkele erfgenamen de nalatenschap beneficiair hebben aanvaard. De nalatenschap dient te worden vereffend en alle erfgenamen zijn vereffenaar. Een van de erfgenamen vordert in de hoofdzaak dat de executeurs worden veroordeeld om ervoor te zorgen dat de tot de nalatenschap behorende woning aan hem in eigendom wordt overgedragen. Daaraan legt eiser ten grondslag dat op de erfgenamen van erflaatster de verplichting rust om de woning aan hem te koop aan te bieden. Een van de executeurs vordert in incident dat twee overige erfgenamen in het geding worden betrokken omdat sprake is van een processueel ondeelbare rechtsverhouding. De rechtbank wijst die vordering toe en bepaalt dat eiser hen moet oproepen.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 06-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:12583

Zaaknummer: C/15/340627 / HA ZA 23-327

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Net als de rechtbank oordeelt het hof dat de zuiver aanvaardende zoon aansprakelijk is voor de schuld van zijn ouders aan de bank.

In deze zaak, die zijdelings erfrechtelijke aanknopingspunten heeft, eist de bank betaling van een schuld van appellant X. X betwist op diverse gronden, die reeds eerder door verschillende gerechten in diverse procedures zijn beoordeeld, dat hij gehouden is zijn schuld aan de bank te voldoen. Het erfrechtelijk element zit in de betwisting dat X gehouden is de schuld van zijn overleden ouders aan de bank te voldoen. De rechtbank heeft de vordering van de bank toegewezen en de vorderingen van X afgewezen. Kort en goed overweegt het hof dat X de nalatenschap van zijn ouders zuiver heeft aanvaard en daardoor aansprakelijk is voor hun schulden aan de bank (art. 4:182 lid 2 BW). Volgens het hof is, anders dan X stelt, irrelevant dat verhaal voor de schuld van de ouders op de eigen goederen van X alleen mogelijk is bij een vonnis in een procedure waarbij X partij is geweest, artikel 4:223 lid 2 BW (in casu was sprake van een procedure waarbij de vereffenaar was betrokken). Volgens het hof is artikel 4:233 BW niet aan de orde in dit geding nu de bank alleen beoogt de schuld waarvoor X jegens haar aansprakelijk is, in rechte vast te laten stellen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 17-10-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:3036

Zaaknummer: 200.303.880/01

Rechters: J.W.M. Tromp, L. Alwin en S.B. van Baaien

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kantonrechter kwalificeert de uitkering uit levensverzekering in de tussenbeschikking als een quasilegaat en bepaalt in de eindbeschikking in welke mate vermindering al dan niet onredelijk is.

Erflater heeft zijn zus en een neef voor $\frac{3}{4}^e$ resp. $\frac{1}{4}^e$ deel tot zijn erfgenamen benoemd. De erfgenamen zijn tevens ieder voor een gelijk deel begunstigden van een tweetal door erflater gesloten overeenkomsten van levensverzekering. De neef en nicht hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard. Verzoeker – gemachtigde van de erven – verzoekt de kantonrechter de opheffing van de vereffening te bevelen omdat voortzetting van de vereffening niet zinvol is (de preferente schulden overtreffen de aanwezige activa). In de tussenbeschikking (ECLI:NL:RBDHA:2023:17506) geeft de kantonrechter aan niet op het verzoek te kunnen beslissen omdat er mogelijk nog te realiseren activa in de boedel aanwezig zijn. De kantonrechter stelt dat de uitkeringen uit de levensverzekeringen weliswaar niet tot de nalatenschap behoren, maar dat beoordeeld moet worden of deze als quasilegaat kwalificeren. Van belang is of de begunstiging van de erfgenamen is aan te merken als gift (art. 4:126 lid 2 sub b BW). Het uitgangspunt is dat de aanwijzing van een begunstigde bij een sommenverzekering als gift wordt aangemerkt, tenzij zij geschiedt ter nakoming van een verbintenis anders dan uit schenking (art. 7:188 lid 1 BW). Het ligt op de weg van de begunstigde(n) om te stellen dat sprake is van een (natuurlijke) verbintenis. Of de aangewezen begunstiging moet worden aangemerkt als voldoening aan een natuurlijke verbintenis is ook afhankelijk van de omstandigheden van het geval, waaronder de wederzijdse welstand en behoefte van partijen. Daarbij is de situatie op het moment van het verrichten van de prestatie bepalend. Of van een natuurlijke verbintenis sprake is geweest, zal naar objectieve maatstaven moeten worden vastgesteld. Naar het oordeel van de kantonrechter heeft verzoeker niet aangetoond dat erflater de verzekering enkel heeft afgesloten om de erfgenamen na zijn overlijden meer financiële armslag te geven en verzorgd achter te laten (ter nakoming van een natuurlijke verbintenis) en dat geen sprake is van een gift. De erfgenamen waren niet de eerste begunstigden van de levensverzekeringen. De kantonrechter meent dat het ervoor wordt gehouden dat de levensverzekeringen een gift zijn. Het gevolg hiervan is dat de uitkeringen uit de levensverzekeringen wat betreft de regels van vermindering en inkorting gelijk worden gesteld met een legaat. De levensverzekeringen van

de erfgenamen komen daarom voor vermindering in aanmerking. De erfgenamen zijn als begunstigden van de levensverzekeringen op grond van de wet verplicht om mee te werken aan de vermindering van de levensverzekeringen, tenzij dit, alle omstandigheden in aanmerking genomen, onredelijk is (art. 4:127 BW). Voor de vraag of is voldaan aan het onredelijkheidscriterium is doorslaggevend of de begunstiging een verzorgingskarakter heeft. Van een verzorgingskarakter is niet alleen sprake als erflater met de begunstiging uitdrukkelijk de verzorging van de begunstigden heeft beoogd, maar ook als deze begunstiging in de gegeven omstandigheden noodzakelijk blijkt voor de betaling van de kosten van studie en levensonderhoud van de begunstigden. Omdat de kantonrechter nog niet kon beoordelen of vermindering van de levensverzekeringen onredelijk was, werden stukken opgevraagd en de zaak aangehouden.

In ECLI:NL:RBDHA:2023:17507 overweegt de kantonrechter dat het onredelijk is dat de erfgenamen moeten meewerken aan de vermindering van de levensverzekeringen, voor zover deze uitkering is aangewend voor het betalen van de daarover verschuldigde belastingen en revisierente. Per saldo moet dus worden gekeken naar de netto-uitkering aan de erfgenamen. De erfgenamen hebben aangevoerd dat het onredelijk is dat zij moeten meewerken aan de vermindering omdat zij er niet van op de hoogte waren dat zij niet vrijelijk over de uitkeringen konden beschikken. Zij wijzen erop dat zij bij de verzekeraar hebben nagevraagd of de uitkeringen in de nalatenschap vielen en dat zij mochten afgaan op de uitlatingen die de deskundige verzekeraar aan hen heeft gedaan. De verzekeraar heeft er niet op gewezen dat onder omstandigheden een uitkering die niet in de nalatenschap valt toch moet worden verminderd. De kantonrechter meent dat moet worden beoordeeld of de netto-uitkering noodzakelijk is geweest voor de betaling van de kosten van levensonderhoud en studie van de erfgenamen en houdt er rekening mee dat de erfgenamen uit een bijstandssituatie komen en dat zij de uitkeringen hebben gebruikt voor hun levensonderhoud. Voor zover dat (nog) niet het geval is, ziet de kantonrechter in hetgeen zij hebben aangevoerd geen reden om te oordelen dat vermindering van de uitkeringen onredelijk is. De erfgenamen waren ervan op de hoogte dat de nalatenschap van erflater negatief was en dat de schulden van de nalatenschap hoger waren dan de netto-uitkeringen die zij uit de verzekeringen ontvingen. Zij hebben pas nadat zij de uitkeringen hadden ontvangen en beslissingen hadden genomen over de besteding daarvan aan de kantonrechter meegedeeld dat de nalatenschap negatief was. Als de erfgenamen de kantonrechter eerder hadden geïnformeerd, had de kantonrechter ook eerder aan hen kunnen medelen dat de uitkeringen in aanmerking komen voor vermindering. Uiteindelijk meent de kantonrechter dat de erfgenamen niet in een betere, maar ook niet in een slechtere situatie moeten komen te verkeren door de ontvangst van de uitkering uit de levensverzekeringen. Als de erfgenamen door de uitkering en de vermindering daarvan niet in een slechtere positie komen dan voordat zij de uitkering ontvingen, is vermindering van de

uitkering niet onredelijk. Vervolgens bekijkt de kantonrechter de persoonlijke omstandigheden/besteding door de resp. erfgenamen van de ontvangen gelden en geeft aan in welke mate vermindering moet plaatsvinden.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 01-09-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:17506

Zaaknummer: 9952198 EJ VERZ 22-79336 / 9952211 EJ VERZ 22-79338

Rechters: I.D. Bellaart

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bij het niet-naleven van vereffening voorschriften is wel sprake van een tekortschieten, maar ontbreekt de verwijtbaarheid die is vereist voor privé(verhaals)aansprakelijkheid van de beneficiair aanvaardende erfgenaam.

Erflater A [en vader van eiseres x] is tot zijn overlijden in 2013 gehuwd geweest met B, de moeder van gedaagde Y. A heeft X en haar zuster onderd en B tot enig erfgenaam benoemd. X heeft een beroep gedaan op haar legitieme portie; over de hoogte daarvan is geprocedeerd maar tot een vaststelling van de hoogte van de legitieme portie is het toen niet gekomen. Door het overlijden van B in 2022 is de legitimaire vordering van X opeisbaar geworden. Y is enig erfgenaam van B en heeft haar nalatenschap beneficiair aanvaard waardoor hij de nalatenschap van B moet vereffenen. X vindt dat Y uit zijn privévermogen het bedrag van haar legitieme portie moet betalen omdat hij in ernstige mate is tekortgeschoten in de uitvoering van zijn taak als vereffenaar (hij heeft geen boedelbeschrijving opgemaakt, hij heeft de schuldeisers niet per brief opgeroepen om zich te melden, hij heeft niet zo spoedig mogelijk bij de kantonrechter gemeld dat de nalatenschap negatief was en hij heeft na het overlijden van erflater betalings aan schuldeisers gedaan) en hij uit de nalatenschap van erflater € 306,11 aan zichzelf heeft uitgekeerd. Voor de kantonrechter staat vast dat Y niet alle verplichtingen die de wet aan een vereffenaar oplegt op tijd is nagekomen, maar is ook duidelijk dat van een vereffenaar-erfgenaam niet verwacht kan worden dat hij op de hoogte is van alle verplichtingen die met de rol van vereffenaar gepaard gaan. Niet voor niets heeft de wetgever bepaald dat het moet gaan om verwijtbaar ernstig tekortschieten, zodat bij tekortschieten van de vereffenaar door een vergissing of onwetendheid, de verwijtbaarheid ontbreekt. Dat sprake was van verwijtbaarheid kan de kantonrechter niet uit de feiten afleiden. Ook de betaling van de rekening van B wijst daar niet op, mede nu het totaal aan liquide middelen na het overlijden van B volledig is gebruikt om de uitvaart te betalen en verder geen enkele andere schuldeiser of Y zelf iets ontvangen heeft. De kosten van lijkbezorging moeten met voorrang worden betaald boven andere vorderingen (art. 3:288 aanhef en onder b BW). Zelfs als Y op dat moment op de hoogte was geweest van de vordering van X, had hij er nog voor mogen kiezen om de uitvaartkosten eerst te betalen. Ook het bedrag dat naar zijn eigen rekening is overgemaakt, is niet te beschouwen als een uitkering van de

nalatenschap aan Y omdat (ook) dit geld is aangewend voor de betaling van (een deel van) de kosten van de uitvaart.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 05-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:18769

Zaaknummer: 10496495

Rechters: I.D. Bellaart

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof bekrachtigt het ontslag van de executeur door de kantonrechter.

In eerste aanleg heeft de kantonrechter de executeur [appellant] op verzoek van geïntimeerde en belanghebbende 1 en 2 ontslagen. Reden was dat appellant zich onvoldoende rekenschap heeft gegeven van de belangen van geïntimeerde en belanghebbenden 1 en 2 tot het verkrijgen van inlichtingen en het feit dat een tot de nalatenschap toebehorende schuld aan X nog niet was voldaan en dat ook de legaten nog niet waren afgegeven. Het hof overweegt dat een kantonrechter een executeur ambtshalve kan ontslaan en bekrachtigt het oordeel van de kantonrechter.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 14-12-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:4167

Zaaknummer: 200.327.552_01

Rechters: R.R.M. de Moor, A.P. Zweers-van Vollenhoven en T. van Malssen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Is het legaat door het onderfde kind tijdig (in de zin van art. 4:73 BW) verworpen?

Vader en moeder van broer A [gedaagde in conventie/eiser in reconventie] en broer B [eiser in conventie/gedaagde in reconventie] zijn overleden in resp. 2016 en 2020. A heeft bij leven het gezamenlijk landbouwbedrijf overgenomen tegen 'agrarische waarde'. Vader en moeder hadden zoon B onderfd en hem legaten toegekend ter grootte van zijn legitieme portie. A heeft de nalatenschappen van vader en moeder beneficiair aanvaard, en is executeur in de nalatenschap van moeder. Op het tijdstip van het overlijden van moeder was de nalatenschap van vader nog niet afgewikkeld. Vooraleer inhoudelijk op de zaak in te gaan, heeft de rechtbank diverse inleidende opmerkingen die o.m. betrekking hebben op de gezien de complexiteit van de zaak zeer summiere dagvaarding en de hoedanigheden van B als legataris resp. legitimaris en de relevantie van dit verschil (de legitimaris neemt een veel sterkere positie in dan de legataris). Ook op de diverse hoedanigheden van A gaat de rechtbank in en zij constateert dat A bij gebreke aan een ruimschoots toereikend verklaring vereffenaar is in de nalatenschap van moeder en executeur in die van vader. Vervolgens gaat de rechtbank in de zeer uitgebreide uitspraak in op aspecten zoals imputatie en de vraag of de legaten tijdig zijn verworpen. De rechtbank leidt uit de feiten en omstandigheden af dat B het legaat in de nalatenschap van vader wel en in die van moeder niet tijdig (in de zin van art. 4:73 BW) heeft verworpen. Vervolgens is mede in het licht van de bedrijfsovername de omvang van de legitimaire massa aan de orde en de reconventionele vordering van A die mede draait om de vraag of kosten van de afwikkeling van de nalatenschappen ten laste van B kunnen worden gebracht.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 20-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:7535

Zaaknummer: C/03/295820 / HA ZA 21-434

Rechters: W.J.J. Beurskens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ondanks het ontbreken van een familierechtelijke betrekking is er volgens de A-G in casu recht op de kindvrijstelling en toepassing van tariefgroep 1.

Hoewel de advocaat-generaal de mening is toegedaan dat het in het algemeen gerechtvaardigd is om voor de heffing van erf- en schenkbelasting aan te sluiten bij de familierechtelijke betrekking – de wetgever heeft immer willen aansluiten bij controleerbare objectieve maatstaven – gaat in casu het beroep op de artikelen 8 en 14 EVRM wel op en is er ondanks de afwezigheid van een familierechtelijke betrekking wel recht op de kindvrijstelling en toepassing van tariefgroep 1.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-12-2023

ECLI: ECLI:NL:PHR:2023:1201

Zaaknummer: 22/02354

Rechters: C.M. Ettema

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De keuze van de wetgever om verkrijgingen krachtens een natuurlijke verbintenis voor de heffing van schenkbelasting anders te behandelen dan voor de heffing van erfbelasting is niet discriminatoir.

In de zaak die eerder aan de orde kwam in **ERF 2023-0070** verwerpt de Hoge Raad de in het cassatieberoep ingenomen stelling dat het opmaken van het testament bij leven van erflater moet worden aangemerkt als de nakoming van een natuurlijke verbintenis en dat daarom sprake is van een schenking die op grond van artikel 33 aanhef en onder 12 SW is vrijgesteld van schenkbelasting. Artikel 1 lid 7 SW merkt voor de toepassing van deze wet onder meer als schenking aan de voldoening aan een natuurlijke verbintenis als bedoeld in artikel 6:3 BW. Artikel 33 aanhef en onder 12 SW voorziet in een vrijstelling van schenkbelasting ter zake van een schenking die heeft gestrekt tot voldoening aan een natuurlijke verbintenis. Daaruit volgt niet dat een verkrijging krachtens erfrecht die berust op de voldoening aan een natuurlijke verbintenis, ondanks het erfrechtelijke karakter daarvan, moet worden aangemerkt als een schenking met als gevolg dat de vrijstelling van schenkbelasting van artikel 33 aanhef en onder 12 SW van toepassing is. Het is de uitdrukkelijke bedoeling van de wetgever geweest om die algemeen geformuleerde vrijstelling voor verkrijgingen ter voldoening aan een natuurlijke verbintenis, niet te laten gelden voor het successierecht (thans: erfbelasting). Blijkens de wetsgeschiedenis heeft de wetgever juist willen voorkomen dat verkrijgingen uit een nalatenschap die plaatsvinden ter voldoening aan een natuurlijke verbintenis, in alle gevallen buiten de heffing van het successierecht zouden blijven. De wetgever heeft de vrijstelling van successierecht voor dergelijke verkrijgingen willen beperken tot gevallen waarin wordt voldaan aan de voorwaarden die worden gesteld in artikel 32 SW, in het bijzonder in lid 1 aanhef en onder 10° van deze bepaling (de zogenoemde werknemersvrijstelling). Er is geen sprake van een schending van het in internationale verdragen neergelegde verbod van discriminatie. Van de keuze van de wetgever om verkrijgingen die berusten op de voldoening aan een natuurlijke verbintenis voor de heffing van schenkbelasting anders te behandelen dan voor de heffing van erfbelasting, door daarvoor bij de heffing van schenkbelasting in een ruimere vrijstelling te voorzien, kan niet worden gezegd dat deze keuze evident van redelijke grond is ontbloot. De wetgever mocht de gevallen die door deze keuze verschillend worden behandeld in redelijkheid ook als verschillende gevallen beschouwen. De voldoening aan een

natuurlijke verbintenis kan namelijk niet worden aangemerkt als een gift zoals bedoeld in artikel 7:186 lid 2 BW, zodat zij niet behoort tot de verkrijgingen waarop de heffing van schenkbelasting het oog heeft. De omstandigheid dat een verkrijging die berust op de voldoening aan een natuurlijke verbintenis in artikel 1 lid 7 SW toch als schenking en daarmee als belastbaar feit wordt aangemerkt, en vervolgens in artikel 33 van die wet wordt vrijgesteld, berust slechts op praktische, bewijsrechtelijke overwegingen. De verkrijging van een legaat dat in het testament van een erflater is opgenomen ter voldoening aan een natuurlijke verbintenis, vormt daarentegen naar haar aard een verkrijging krachtens erfrecht en daarmee een (in beginsel) belastbaar feit voor de heffing van erfbelasting.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1789

Zaaknummer: 22/04790

Rechters: J.A.R. van Eijdsen, M.W.C. Feteris, J. Wortel, M.T. Boerlage en A.E.H. van der Voort
Maarschalk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een nalatenschap met internationale aspecten acht de rechtbank de Franse rechter bevoegd tot kennisneming van het geschil over de erfopvolging en verwijst de zaak voor wat betreft de overige vorderingen naar de parkeerrol.

Erflaatster A is in 2021 overleden te Sittard-Geleen en liet vijf kinderen achter, onder wie zoon X [eiser in conventie, verweerder in reconventie]. B [gedaagde in conventie, eiser in reconventie] was sinds 2011 de partner van A met wie eerst in Nederland en vervolgens in Frankrijk werd samengewoond. A was geboren in Duitsland en had de Duitse nationaliteit. A woonde in Nederland op het moment dat zij een huis kocht in Frankrijk, dat op 31 januari 2017 is geleverd. Haar woning in Nederland heeft zij verkocht en in 2018 heeft zij zich in Frankrijk laten inschrijven. Nadat zij in april 2021 ziek is geworden en is behandeld in een ziekenhuis in Frankrijk is A met B en hun honden naar Nederland gekomen waarna A enkele dagen heeft verbleven bij een dochter. In die periode is zij opnieuw ingeschreven in Nederland. A is op 23 november 2021 opgenomen in het ziekenhuis, waar zij kort daarna is overleden. A heeft geen (notarieel) testament opgesteld. Op 20 juni 2022 heeft notaris 1 een Europese verklaring van erfrecht afgegeven aan een dochter van A waarin op basis van erfopvolging bij versterf de kinderen van A als (enige) erfgenamen worden aangemerkt. Vervolgens heeft notaris 2 een Europese verklaring van erfrecht afgegeven aan B waarin op basis van een handgeschreven testament, B als (enig) erfgenaam wordt aangemerkt. De notarissen hebben de rechtsgevolgen van beide verklaringen geschorst in afwachting van de uitkomst van de gerechtelijke procedure. X vordert o.m. een verklaring voor recht dat de kinderen enig erfgenaam zijn en dat B onrechtmatig jegens hem c.q. de nalatenschap handelt en aansprakelijk is voor de daardoor geleden schade. De rechtbank oordeelt dat het leven van A zich in de jaren voor haar overlijden heeft afgespeeld in Frankrijk. Daar lagen haar sociale contacten en bevond zich het centrum van haar belangen voor haar gezins- en sociaal leven. In die jaren is zij, voor zover kan worden vastgesteld, slechts incidenteel en voor korte bezoeken naar Nederland gekomen, om praktische zaken af te handelen en bezoek aan familie en vrienden af te leggen. Ook de aanleiding voor haar bezoek aan Nederland vlak voor haar overlijden lijkt voor een dergelijk incidenteel en kort bezoek te zijn geweest, te weten de verlenging van het rijbewijs van B. A had slechts een weekendtas met kleren voor een paar dagen meegenomen. Gelet hierop komt

de rechtbank tot het oordeel dat Frankrijk als de gewone verblijfplaats van A dient te worden aangemerkt en dat op grond van de Erfrechtverordening de rechter in Frankrijk bevoegd is te oordelen over alle vorderingen van partijen die betrekking hebben op de erfopvolging. De Erfrechtverordening biedt in het onderhavige geval geen (alternatieve) grondslag om de Nederlandse rechter bevoegd te achten om over deze vorderingen te oordelen. De stelling van X dat partijen geacht moeten worden op basis van artikel 9c Rv een stilzwijgende forumkeuze voor de Nederlandse rechter te hebben gemaakt, slaagt niet omdat die (nationaalrechtelijke) bepaling wijkt voor de bepalingen van de Erfrechtverordening. Ook het beroep van X op analoge toepassing van artikel 18 van de Erfrechtverordening wijst de rechtbank af. De rechtbank verklaart zich onbevoegd om kennis te nemen van de vorderingen in conventie en reconventie die betrekking hebben op de erfopvolging. De vorderingen van beide partijen die op andere grondslag dan de erfopvolging zijn gebaseerd vallen onder het (formele, materiële en temporele) toepassingsgebied van de Brussel I bis-verordening: het betreft rechtsvorderingen die zijn ingesteld op of na 10 januari 2015 in burgerlijke en handelszaken, terwijl de in artikel I van de Brussel I bis-verordening genoemde uitzonderingen niet van toepassing zijn en B woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie. Ten aanzien van de onder de Brussel I bis-verordening vallende vorderingen komt de Nederlandse rechter bevoegdheid toe op grond van artikel 7 lid twee dan wel artikel 26 van deze verordening. De beoordeling van die vorderingen moet echter wachten op het oordeel van de Franse rechter over de erfopvolging zodat daarin geen oordeel kan worden gegeven zonder dat eerst over de erfopvolging is beslist en de rechtbank de zaak voor die vorderingen naar de parkeerrol verwijst.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 20-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:7536

Zaaknummer: C/03/314403 / HA ZA 23-70

Rechters: E.C.M. Hurkens

Wetsartikelen: